

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรูปแบบภูมิปัญญาอนุรักษ์วัฒนธรรมและเทคโนโลยี จากการศึกษาที่ตำบลทางพูน พบว่า เกษตรกรแบบภูมิปัญญา และนวัตกรรม ได้รับความสนใจสูงกว่าเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยี ต้องใช้ทุนสูง การทำสวนปาล์มแบบเทคโนโลยีในพื้นที่ทางพูน มักจะเป็นการร่วมทุนจากนายทุนภายนอก ส่วนเกษตรกรที่เป็นคนในตำบลทางพูนล้วน ๆ ส่วนใหญ่จะทำสวนปาล์มแบบนวัตกรรม คือสวนปาล์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง เป็นหลัก โดยค่อย ๆ เพิ่มพื้นที่มากขึ้นเรื่อย ๆ และในกลุ่มเกษตรกรขนาดเล็ก ได้สนใจปาล์มแบบภูมิปัญญาอย่างมาก

การศึกษาคั้งนี้ จึงพบว่า เกษตรกรตำบลทางพูนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในตำบลทางพูน ทำกิจการสวนปาล์มตามกำลังความสามารถของตน และพยายามเชื่อมโยงกับแหล่งเงินทุนในกลุ่มเครือข่ายภายนอกตำบลที่สามารถเชื่อมโยงได้ มักจะเป็นกลุ่มเกษตรกรระดับกลาง ๆ ที่พยายามใช้นวัตกรรมช่วยในการผลิต ซึ่งผลการศึกษาดตามวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย ข้อ 1. เพื่อเพิ่มความรู้และการเตรียมความพร้อมของประชาชนที่ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดนครศรีธรรมราช ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และข้อ 2. เพื่อค้นหารูปแบบในการพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน และแปรรูปแบบผลผลิตการผลิตเบื้องต้น โดยการใช้ภูมิปัญญาอนุรักษ์วัฒนธรรมและเทคโนโลยีในชุมชน ซึ่งมีผลคั้งนี้

สรุปผลการเพิ่มความรู้และการเตรียมความพร้อมของประชาชนที่ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดนครศรีธรรมราช ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

จากการศึกษาคั้งนี้ ได้ทำให้เกษตรกรในตำบลทางพูน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกปาล์มให้เหมาะสมกับพื้นที่ และใช้ต้นทุนค่าเหมาะสมกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของตน จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้คั้งนี้

1. เกษตรกรทราบลักษณะความเป็นอยู่และกระบวนการมีส่วนร่วมของการประกอบอาชีพในพื้นที่ พร้อมทั้งได้ทราบแนวทางในการดำเนินการสร้างกลุ่มในการทำ KM ให้สอดคล้องกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่

2. เกษตรกรมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพบริบทชุมชนการลงพื้นที่สำรวจและทำความเข้าใจในพื้นที่ด้วยเทคนิคการสำรวจชุมชน

3. เกษตรกรและผู้ทำวิจัยทราบถึงเงื่อนไข ปัจจัยที่หนุนเสริมทั้งเชิงกายภาพและสังคม หรืออุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่เบื้องต้น มีการกำหนดถึงแผนการดำเนินงานและการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

4. เกษตรกรมีความรู้ในการจัดกระบวนการกลุ่มค้นหาเงื่อนไข ปัจจัยที่หนุนเสริมทั้งเชิงกายภาพและสังคม หรืออุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่เบื้องต้น โดยใช้กระบวนการทำ SWOT

5. กลุ่มเกษตรกรสามารถถอดบทเรียนและจัดการความรู้ได้ด้วยตนเอง ได้แก่นำชุมชนที่เข้มแข็งและมีทักษะในการนำประสบการณ์มาจัดการความรู้

6. เกษตรกรและผู้ทำวิจัยเรียนรู้ความก้าวหน้าของการทำงานและมีการเสริมกระบวนการกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการเรียนรู้ของเกษตรกรกลุ่ม รวมทั้งมีการพัฒนาทางด้านการจัดการการเรียนรู้ในการดำเนินงานในพื้นที่

7. เกษตรกรและนักวิจัยมีการจัดรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมที่ผ่านมา การพัฒนาศักยภาพกลุ่มและสามารถเชื่อมกับกลุ่มเครือข่ายเบื้องต้นได้

8. เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมนำมาพัฒนาให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่

9. เกษตรกรเกิดภาคี เครือข่าย การดำเนินกิจกรรมและการขยายพื้นที่เพื่อเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและความมั่นคงในชุมชน

การพัฒนาแบบในการพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน และแปรรูปแบบผลผลิตการผลิตเบื้องต้นโดยการใช้ภูมิปัญญาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีในชุมชน พร้อมทั้งนำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้ต่างพื้นที่ในปีที่ 2 และศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จ

การถอดบทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามแนวคิดของ Peddler Model นี้ผู้วิจัยได้จัดสัมมนาวิเคราะห์ โดยเชิญเกษตรกรเป้าหมายชุดที่ 1 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์การปลูกปาล์มมากกว่า 7 ปี มากกว่า 2 รุ่น และเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นสูงในการพยายามพัฒนารูปแบบวิธีการทำสวนปาล์ม (จำนวน 5 คน จาก 3 หมู่บ้าน) โดยใช้ปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นแบบย้อนประสบการณ์ (Ex-post facto approach) และปรากฏการณ์ปัจจุบันเป็นประเด็นในการสัมมนาวิเคราะห์

1 ประสบการณ์

หลังจากดำเนินการสวนปาล์มจนปาล์มรุ่นแรกอายุ 3 ปี ผลผลิตชุดแรกทยอยออกมา สามารถนำผลปาล์มออกขายที่ลานเตได้ ก็สามารถประเมินผลกระบวนการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ระดับหนึ่ง ซึ่งพบว่าชาวสวนส่วนใหญ่มีความมั่นใจในกระบวนการผลิตอย่างมาก เพราะพบว่าหลังจากปลูกปาล์มไปได้ 2 ปี เมื่อเห็นว่าสภาพดินปาล์มเติบโตเป็นที่น่าพอใจ

จึงได้ลงทุนปลูกรุ่นที่ 2 ในปีที่ 2 ควบคู่กับการดูแลรักษาสวนปาล์มรุ่นที่ 1 ไปพร้อม ๆ กัน และเมื่อเข้าปีที่ 4 ปีที่ 5 ก็จะพยายามปลูกในรุ่นต่อ ๆ มาอีก

กระบวนการเรียนรู้และถอดบทเรียนจากประสบการณ์ เกษตรกรส่วนใหญ่พยายามศึกษา ใคร่ครวญเหตุ ปัจจัยต่าง ๆ ด้วยตนเองระดับหนึ่ง และนำข้อมูลประเด็นต่าง ๆ ที่ตนเข้าใจไปพูดคุยกับเพื่อนบ้านที่ปลูกปาล์มด้วยกัน เพื่อตรวจสอบความคิด ตรวจสอบข้อสรุปของตนอยู่เป็นระยะ ๆ ซึ่งวิธีการเรียนรู้เพื่อสรุปบทเรียนมักใช้วิธีการดังนี้

การสังเกต ติดตามการเจริญเติบโตของต้นปาล์ม มีการเปรียบเทียบต้นปาล์มในสวนเดียวกัน และเปรียบเทียบกับสวนอื่น ๆ ที่มีอายุต้นใกล้เคียงกัน ในเรื่องชนิดของพันธุ์ ขนาดของต้น ลักษณะของใบ ค้นหาลักษณะที่ไม่ปกติต่าง ๆ เช่น ใบเหลือง ใบไหม้ เกรียม ต้นไม้โต ไม่สูงตามขนาดที่ควรจะเป็น (ปาล์มนั่ง) เป็นข้อมูลที่จะต้องนำมาคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุการณ์ สถานการณ์ จากปรากฏการณ์ดังกล่าว เพื่อนำมาวิเคราะห์ สิ่งกระทำและผลที่เกิดขึ้น

การทดลอง เกษตรกรได้ทดลองปฏิบัติตามแนวคิดของตน และตามคำบอกเล่าจากเพื่อนบ้าน จากผู้มีประสบการณ์ เช่นการใช้ตาข่ายเหล็กหุ้มหัวปาล์มอ่อนก่อนปลูก ซึ่งพบว่าไม่สำเร็จเพราะหนูสามารถเจาะจากโคนต้นลงไปได้ ทดลองเอาโคลนป้ายปิดรอยกัด ทดลองเอาน้ำมันเครื่องเก่าทาหัวปาล์ม ๆ จากหลาย ๆ แนวทางที่ทดลองซึ่งได้ผลดี แต่ปฏิบัติยาก หรือได้ผล แต่ต้องลงแรงมาก หรือต้องใช้ทุนมาก เกษตรกรจะเลือกแนวทางที่เหมาะสม สะดวก และปฏิบัติได้โดยที่ตนเองรับได้

จากการถอดบทเรียนครั้งนี้พบว่า ประเด็นปัญหาเรื่องการเตรียมแปลงไม่เหมาะสมของเพื่อนบ้านรุ่นก่อน และการทดลองแปลงดินต้น แปลงสาคร่องของบางคน เป็นประสบการณ์ที่เจ็บปวดมาก นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาหนูกัดหัวปาล์มในช่วงปาล์มอ่อน เป็นปัญหาที่หนักหน่วงและรุนแรงเพราะสร้างความเสียหายได้มาก ทำให้เกษตรกรขยับลงดูแลสวนอย่างใกล้ชิดจนปาล์มอายุเกิน 3 ปี การดูแล สังเกตความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของปาล์มอย่างใกล้ชิดใน 3 ปีแรก ทำให้มีประสบการณ์ และเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างมาก

2 เกิดความเข้าใจ

การเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ อย่างใกล้ชิด ทำให้เห็นความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ทั้งในทางปกติ และไม่ปกติ แล้วนำมาตรวจสอบกับเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์มาก่อน ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ต่อสถานการณ์นั้น จากการวิเคราะห์หาประเด็นที่สามารถเชื่อมโยงปรากฏการณ์กับปัจจัยต่าง ๆ ตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกระยะ และทดลองใช้วิธีการต่าง ๆ แก้ปัญหา หรือป้องกันปัญหา จากนั้นมีการติดตามผล ตรวจสอบปรากฏการณ์ที่เกิดตามมาเป็น

ระยะ ทำให้มีประสบการณ์ในการผ่านปัญหา เกิดความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่ชัดเจนขึ้นเป็นลำดับ

การถอดบทเรียนในขั้นนี้ เป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการใช้ความคิด การหาเหตุผลมาเชื่อมโยงปัจจัยต่าง ๆ กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การพยายามหาเหตุผลอธิบายด้วยมุมมองจากประสบการณ์ตรง ทำให้เริ่มเข้าใจถึงองค์รวมของหน่วยปัญหาที่เกิดขึ้น และพบว่าจากกระบวนการขั้นนี้ ก่อนข้างใช้เวลาพอสมควร เกษตรกรหลายคนได้เก็บความรู้สึกกังวลต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความไม่เข้าใจอยู่นาน ต้องใช้ความคิดในเรื่องนั้น ๆ เมื่อถึงจุดหนึ่งก็เกิดความเข้าใจขึ้นมา บางครั้งเพิ่มเข้าใจตอนที่กำลังอาบน้ำ หรือทำกิจกรรมในกิจวัตรประจำวันอยู่ แล้วสมองครุ่นคิดในเรื่องนั้นอยู่ และเกิดความเข้าใจขึ้นมาโดยฉับพลัน แต่ส่วนใหญ่ยอมรับว่า การได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจในปัญหาได้มาก และได้ดีกว่าคิดอยู่คนเดียว การวิเคราะห์จนเกิดความเข้าใจถึงกระบวนการแห่งปรากฏการณ์ ทำให้เกษตรกรเริ่มวิเคราะห์หมองไปข้างหน้า ด้วยการคาดการณ์ปรากฏการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ด้วยเหตุด้วยผล เกิดแนวความคิดเชิงระบบมากขึ้น และพบว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนมีสาเหตุที่สามารถค้นหาได้ และเมื่อพบสาเหตุแห่งปัญหาที่เป็นต้นตอที่แท้จริงแล้วจะสามารถหาวิธีการแก้ไข ป้องกันได้

3 การวางแผน

วางแผนปฏิบัติการตามความเข้าใจที่เกิดขึ้นใหม่ จากการสัมภาษณ์ลึกเกษตรกรส่วนใหญ่จะนำเอาประสบการณ์จากการเรียนรู้ จากการทดลองปฏิบัติแบบลองผิดลองถูกมาวางแผน เป็นการคิดวางแผนแบบง่าย ๆ มักเป็นการวางแผนในใจตามความคิดของตนไม่ค่อยเขียนออกมาเป็นแผนงานที่ชัดเจน และพบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำเอาแนวความคิดหรือแผนการดำเนินงานในรุ่นต่อไป หรือการดูแลสวนในช่วงต่อไป บอกเล่าเป็นการหยั่งท่าทีจากเพื่อนบ้าน หรือผู้มีประสบการณ์ หากมีการทักท้วงก็มักจะมีการโต้แย้ง แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวความคิดซึ่งกันและกันอยู่จำนวนหนึ่ง (ซึ่งไม่มากนัก) แล้วกลับไปคิด ใคร่ครวญ ก่อนตัดสินใจตามแนวคิดเดิม หรือปรับเปลี่ยนแผนงานใหม่

การถอดบทเรียนในขั้นวางแผน พบว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการวางแผนในระดับหนึ่ง ส่วนมากจะดำเนินงานไปตามสถานการณ์ทางการเงินมากกว่า คือถ้ามีเงินจะรีบลงทุนทันทีหรือเมื่อผลผลิตออกพร้อมที่จะขาย ก็จะขายทันที โดยไม่ค่อยคิดถึงผลกระทบหรือความต่อเนื่องที่จะตามมา แต่จากการที่ได้พบเห็นคนปลูกรุ่นก่อน ๆ พบปัญหาน้ำท่วม ปัญหานู ปัญหาการเตรียมแปลงปลูก แล้วต้องเสียเงินมากมายในการแก้ปัญหา และต้องใช้เวลาหลายปีกว่าจะแก้ปัญหาได้ ทำให้เห็นความสำคัญในการวางแผนมากขึ้น แสดงว่าเกษตรกรได้เรียนรู้เรื่อง

ความสำคัญของการวางแผนจากปรากฏการณ์ของปัญหาที่เป็นจริง ทำให้เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญมากขึ้น มีการวางแผนเป็นระบบมากขึ้น

ผลการวางแผนปลูกรุ่นต่อ ๆ ไป จะมีความรัดกุมในขนาดของแปลง ความลึก ความกว้างของคุระบายน้ำ ต้นกล้าพันธุ์ปล้ำม วิธีการป้องกันหนู ตารางการให้ปุ๋ย การดูแลสวน และการนำผลผลิตออกขาย จะมีการตรวจสอบราคาจากลานเท 3-4 ลานเทเพื่อเปรียบเทียบราคา และมีความพยายามในการตรวจสอบราคาในแต่ละเดือนในรอบปี เพื่อดูช่วงเวลาที่ได้ราคาดีที่สุด ๆ

4 การลงมือปฏิบัติ

การลงมือปฏิบัติตามแผนนั้น ขั้นนี้เป็นขั้นที่เกษตรกรให้ความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะการควบคุม ดูแลรักษา การปฏิบัติส่วนหนึ่ง เกษตรกรใช้วิธีการจ้างเป็นหลัก เช่นการเตรียมแปลงปลูก จะใช้วิธีการว่าจ้างรถชุด ทำแปลงปลูก จ้างปลูก คนที่รับจ้างทำแปลงปลูก และรับจ้างปลูก มักจะเป็นที่เกษตรกรเคยเคยมาก่อน และคนเหล่านั้นก็มีประสบการณ์ในการชุดแปลงและปลูกปล้ำมมาเป็นอย่างดี การวางแผนในการปฏิบัติจึงเน้นที่การดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด และเป็นกิจกรรมของเกษตรกรเอง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการตัดหญ้าในแปลง การให้ปุ๋ย การปราบหนู การซ่อมแซมคันที่มีปัญหาจากหนูกัด หรือจากปัญหาอื่น ๆ

การถอดบทเรียนในเรื่องการปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ในการนำเอา นวัตกรรมการปลูกปล้ำมค่อนข้างชัดเจน การถอดบทเรียนส่วนนี้ เป็นการใช้กระบวนการ ประเมินผลค่อนข้างมาก และผู้วิจัยได้เสนอแนวทางให้สมาชิกใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP มาเป็นแนวทางในการถอดบทเรียนจากการปฏิบัติ โดยใช้สัมมนาวิเคราะห์และข้อมูลเชิงย้อน ประสบการณ์เป็นหลัก พร้อม ๆ กับนำเอาภาพปรากฏการณ์ปัจจุบันมาเป็นประเด็น เปรียบเทียบและเป็นประเด็นในการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้ “Action Learning Model” (ALM) ผู้วิจัยได้จัด สัมมนาวิเคราะห์ โดยเชิญเกษตรกรเป้าหมายชุดที่ 2 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์การปลูกปล้ำม มากกว่า 5-6 ปี มากกว่า 2 รุ่น เป็นกลุ่มที่ได้เห็นเพื่อนบ้านปลูกปล้ำมมาก่อนที่ตนจะปลูก และเป็นคนที่เอาใจใส่ดูแลสวนปล้ำมเป็นอย่างดี (จำนวน 6 คนจากหมู่บ้านเป้าหมายทั้ง 3 หมู่บ้าน) โดยใช้ปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นแบบย้อนประสบการณ์ (Ex-post facto approach) และปรากฏการณ์ปัจจุบันเป็นประเด็นในการสัมมนาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ปัญหา ปัญหาการปลูกปล้ำม เป็นประเด็นแรกที่ใช้เป็นหัวข้อหลัก โดยให้สมาชิกได้ร่วมกันเสนอปัญหาและร่วมกันให้ข้อมูลอย่างละเอียด มาจัดระบบและร่วมกัน วิเคราะห์ในรายละเอียดต่าง จากประสบการณ์ตรงของแต่ละคน และพบว่าปัญหาหนักหน่วง

ของเกษตรกรคือ การขาดเงินก่อนในการลงทุน เกษตรกรใช้วิธีการสะสมทุนจากเงินออมที่มีและระดมจากญาติมาเป็นช่วง ๆ เมื่อมีในจำนวนหนึ่งที่สามารถลงทุนได้ ก็จะลงไปก่อนช่วงหนึ่ง และเมื่อเงินพร้อม ก็จะลงทุนในช่วงที่สอง ที่สามต่อ ๆ กันไป ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาพอสมควร โดยภาพรวมที่ผ่านมา เกษตรกรมีปัญหาดังนี้

ปัญหาการเตรียมที่ดินและแปลงปลูก สมาชิกกลุ่มนี้ตระหนักในการเตรียมการค่อนข้างมาก ปรากฏการณ์ที่ได้พบเห็นจากแปลงสาธิตบ้านทุ่งขวัญแก้ว และของเพื่อนบ้าน ทำให้การคัดเลือกพันธุ์มีความระมัดระวัง การเตรียมแปลงปลูกกลุ่มนี้พบปัญหาพอสมควร เพราะต้องจ้างรถขุดจากภายนอก หากพื้นที่ไม่มาก รถจะไม่เข้ามาและราคาแพง

ปัญหาการคัดเลือกเบะอนุบาลต้นพันธุ์ การปลูกครั้งแรก จะมีความกังวลอยู่มาก เกรงว่าได้ต้นพันธุ์ไม่ดีมา กว่าที่จะรู้ก็ต้องใช้เวลา 3-4 ปี แล้วต้องเสียเวลาในการรื้อต้นเก่าหาต้นใหม่มาเริ่มต้นอีก รวมต้องเสียเวลารวม 8-9 ปี เมื่อได้ต้นกล้าพันธุ์มาแล้ว จะนำมาอนุบาลดูแลก่อนนำลงแปลงปลูกอยู่ระยะหนึ่ง คนดูแลต้องดูแลให้ทั่วถึง และต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของปาล์ม ต้นกล้าอาจจะถูกกระทบกระเทือนมากเกินไป ขาดน้ำ ปุ๋ย หรือมีวัชพืชในถุงมากไป จะทำให้ต้นกล้าไม่สมบูรณ์

ปัญหาหนูกัดหัวปาล์ม หนูกัดตัวใหญ่จะออกกินหัวปาล์ม โดยขุดดินบริเวณโคนต้นลงไปกิน โดยเฉพาะต้นปาล์มปีแรก หนูกัดเพียงวันเดียวก็ต้องซ่อมแล้ว เมื่อต้นโตและเริ่มแข็งแรง หนูกัดครั้งแรก ครั้งที่สอง จะทำให้หัวปาล์มแห้งไปจำนวนหนึ่ง หากรีบแก้ไขก็สามารถฟื้นกลับได้ ปัญหาหนูกัดเป็นปัญหาที่รุนแรงมาก และสร้างความวิตกกังวล สร้างความเครียดค่อนข้างมาก

ปัญหาน้ำท่วมแช่ขัง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปี ในปีปกติน้ำจะท่วมในลักษณะตอนเช้าน้ำขึ้นมาก จนท่วมแปลงปาล์ม แต่พอสายๆ ประมาณ 3 - 5 ชั่วโมง น้ำจะลดไหลสู่คลองใหญ่หมด แต่ในบางปีเช่นปี 2548 และ ปี 2551 น้ำท่วมแช่ขังนานเป็นเดือนส่งผลให้ปาล์มเล็กที่อายุน้อยกว่า 1 ปีตายเป็นส่วนมาก และปาล์มอายุ 2 - 3 ปี มีโอกาสเฉา ต้องดูแลด้วยการคอยระบายน้ำปรับสภาพดินช่วยเป็นพิเศษ และพบว่าต้นที่อายุมากกว่า 3 ปี ซึ่งมีทะลายปาล์ม มีลูกปาล์มอ่อน หากน้ำท่วมถึงทะลายปาล์ม จะทำให้ลูกปาล์มเน่าเสียหาย และยังพบว่าหนูกัดจะหนีน้ำขึ้นไปกินลูกปาล์ม ทำให้ลูกปาล์มร่วงและเกิดความเสียหายในระดับหนึ่งแต่ไม่รุนแรงมากนัก

ปัญหาการดูแลรักษา ปาล์มที่อายุต่ำกว่า 4 ปี ต้องดูแลรักษาอย่างใกล้ชิดและซบซ้อ้นกว่าที่มีอายุมากกว่า 4 ปี หากการดูแลไม่ดี คอยแก้ปัญหาร่องหนู เรื่องสภาพดิน การให้ปุ๋ยไม่เหมาะสม จะทำให้ปาล์มไม่โต เป็นอาการของปาล์มนั่ง (ปาล์มไม่สูง ไม่โตเหมือนปกติ) อาการใบเหลืองผิดปกติ ซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตน้อยกว่าปกติ

การดูแลรักษาจึงเป็นภาระที่สำคัญอย่างมากของเจ้าของสวน ในทุกเดือนควรจะต้องเข้าไปดูปาล์มในสวนทุกต้นอย่างน้อย 2 ครั้ง การดูแลรักษาและคอยแก้ปัญหาดังกล่าว เจ้าของสวนต้อง

เอาใจใส่ทุ่มเทด้วยตนเอง หากจ้างคนดูแลอาจจะไม่ใส่ใจในรายละเอียดก็ได้ หรือถ้าจ้างคนดูแลจะต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตทำสวนป่าด้วยกัน และเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ ทุ่มเทเอาใจใส่ดูแลป่าด้วยจิตใจรักสวนป่าจริงๆ เพราะถ้าพบปัญหาช้า หรือแก้ไขปัญหาช้า แก้ไขไม่ถูกจุด ผลเสียที่เกิดขึ้นต้องใช้เวลาแก้ไขยาวนานมาก ต้องใช้เงินมากกว่าจะกลับมาเป็นปกติได้

ปัญหาราคาผลผลิตและตลาด เมื่อป่ามีอายุ 3 ปี ก็เริ่มเก็บผลผลิตได้ การเก็บผลผลิตออกมาขายเป็นงานที่หนักพอสมควร ส่วนใหญ่จะจ้างตัดและขนออกมากองไว้ที่ถนน การตัดต้องใช้แรงงานที่หนักพอสมควร จากนั้นก็จะขนใส่รถไถเดินตามขนาดเล็กที่พ่วงรถลาก (ไถลูกหมา) ขนออกมากองที่ถนน เจ้าของสามารถขนไปขายที่ลานเองก็ได้ หรือจ้างรถไปขาย โดยคิดค่าขนส่งด้วยจากน้ำหนักและระยะทาง หรือสั่งให้เจ้าของลานเทไปขนจากริมถนนก็ได้ โดยคิดราคาค่าขนส่งจากน้ำหนักป่า

การถอดบทเรียนเรื่องการวิเคราะห์ปัญหา พบว่า กระบวนการการเรียนรู้ปัญหาส่วนหนึ่งมาจากการบอกเล่าของเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ และข้อมูลส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ตรงของตนเอง การวิเคราะห์ส่วนหนึ่งมักจะอาศัยความรู้สึกของตนบางส่วน และข้อมูลปรากฏการณ์จริง ข้อมูลเหตุการณ์จริงเป็นหลัก ซึ่งทำให้มีความเชื่อมั่นสูง กล่าวพูด กล่าวสรุปในส่วนที่มีประสบการณ์ที่ชัดเจน